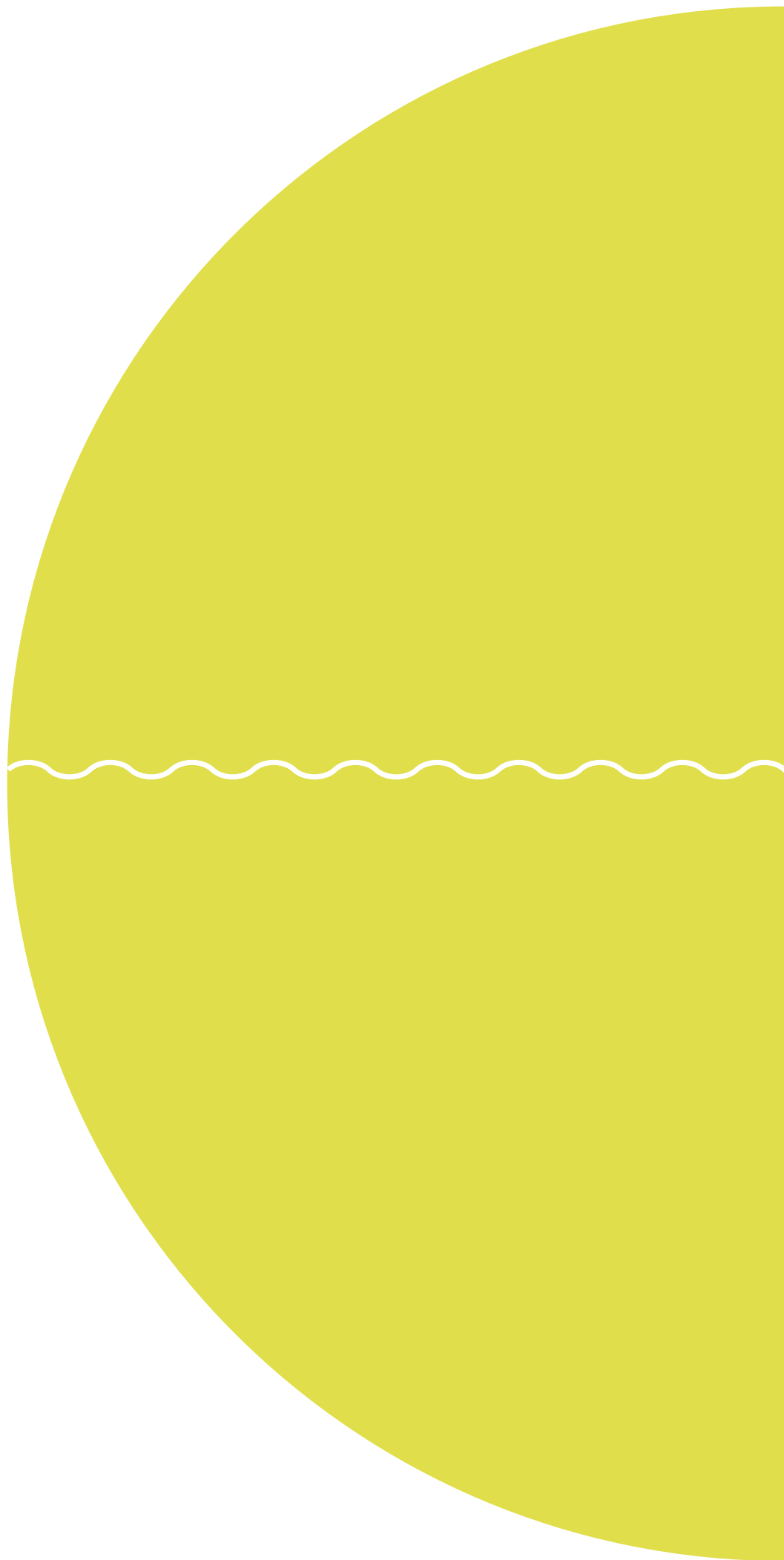

A large teal circle occupies the left side of the page. A white wavy line, resembling a water surface, cuts across the middle of the circle.

Det hållbara Göteborg

Rapport till kommunstyrelsen i Göteborg
från Rådet för integration och samhällsgemenskap

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	4
Uppdraget	4
Rådets verksamhet	4
Avgränsning	4
DET HÅLLBARA GÖTEBORG	5
Inledning	5
SAMMANFATTNING AV RÅDETS FÖRSLAG	6
1 Visionen Ett hållbart Göteborg	6
2 Ledning och ledarskap för ett integrerat Göteborg	6
3 Bostäder och civilsamhälle	6
4 Arbete och försörjning	6
5 Barn och unga	7
6 Forskning, kunskap och långsiktighet	7
FÖRDJUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN	8
1 Visionen Ett hållbart Göteborg	8
2 Ledning och Ledarskap för ett integrerat Göteborg	10
3 Bostäder och civilsamhälle	12
4 Arbete och försörjning	14
5 Barn och unga	16
6 Forskning, kunskap och långsiktighet	18
AVSLUTNING	19
LEDAMÖTER	20
Ledamöterna i Rådet för integration och samhällsgemenskap	20
BILAGA	21
Regeringsformen, Kapitel 1, § 1 och 2	21
REFERENSER	22

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE

UPPDRAGET

Den 16 mars 2011 gav kommunstyrelsen dåvarande stadsdirektören Åke Jacobsson i uppdrag att samla ett partipolitiskt fristående råd i syfte att ge förslag till åtgärder för ökad integration och samhällsgemenskap.

RÅDETS VERKSAMHET

Rådet fick 16 ledamöter som representerar vitt skilda delar av staden och samhällslivet, från kommunala och privata fastighetsföretag och den idéburna sektorn till forskarvärlden, idrottsrörelsen, handelskammaren och kulturområdet. Tre av rådets ledamöter har mellan 2011 och 2013 av tidsskäl fått lämna rådet.

Rådet har haft ett 20-tal sammanträden och arrangerat tre seminarier med internationella forskare och en dialogkonferens tillsammans med Malmö stad och Malmökommissionen. Vid ett flertal tillfällen har verksamma i staden, bland annat Förvaltnings AB Framtiden som processägare för stadens integrationsmål, SDF Lundby om det så kallade "Fattighedsprojektet", representant för Polismyndigheten om lokalt brottsförebyggande arbete samt aktiva inom civila sektorn inbjudits till rådets möten och informerat om sin verksamhet och pågående arbete. Rådet har träffat representanter för kommunstyrelsen, politiker och politiska sekreterare samt redovisat sitt arbete för kommunstyrelsen den 29 maj 2013. Dessutom har rådet deltagit i Mänskliga Rättighetsdagarna med utställning och program i Göteborg 2012. Pia Borg, stadsledningskontoret, har tjänstgjort som rådets koordinator och sekreterare.

AVGRÄNSNING

Rådet har tolkat sitt uppdrag som att det gäller att ge förslag till åtgärder för ökad integration och samhällsgemenskap, dock inte att i detalj beskriva tillvägagångssätt eller finansiering. Rådets förslag är uppdelade på sex olika men överlappande områden: Visionen ett hållbart Göteborg, Ledarskap för ett integrerat Göteborg, Bostäder och lokalsamhälle, Arbete och försörjning, Barn och Unga samt Forskning, kunskap och långsiktighet.

DET HÅLLBARA GÖTEBORG

INLEDNING

Rådet för integration och samhällsgemenskap har av kommunstyrelsen getts uppgiften att utifrån rådets samlade kunskaper och erfarenheter ge råd till beslut för att stärka ett Göteborg som är öppet och integrerat, ett Göteborg där det råder samhällsgemenskap.

I rådet har vi arbetat i dialog och i en tillåtande anda. På så sätt har alla möjliga tankar och idéer kunnat bearbetas och diskuteras. Vi har valt att inte fokusera på enskilda formuleringar. Rådet som helhet står bakom denna rapport.

Uppgiften att bygga det öppna, tillåtande och hållbara Göteborg är minst lika stor som att samla för det västsvenska infrastrukturpaketet. Vem trodde för tio år sedan att dagens gemensamma kraft för det västsvenska paketet skulle kunna vinnas. Men det omöjliga blev möjligt. Lika möjlig är den goda staden. Den kräver dock både mod och tålamod. Mod att sätta och uppfylla målen, "målamod". Modet att låta visionens centrala mål vara lika styrande för kommunens verksamhet och förvaltning, som redan antagna ekonomiska mål.

Från början av 1990-talet har de socioekonomiska klyftorna i Göteborg vidgats. Detta slogs fast redan i rapporten Fattiga och rika – segregationen ökar, Flyttningsmönster och segregation 1990-2006 (Andersson, Roger, Bråmås, Åsa, Hogdal, Jon). När vi idag betraktar vår stad utifrån våra olika perspektiv och verksamheter ser vi fem olika hinder för integration i Göteborg:

- ▼ Trots att Göteborgs policydokument säger att staden ska motverka segregation och bidra till en "stad för alla" finns det ingen målbild för vilka kvaliteter som ska känneteckna denna stad. "Det saknas en sammanhållen strategi för att leda stadsutvecklingen i en hållbar riktning". (Delegationen för hållbara städer)
- ▼ Att göteborgares uppväxtvillkor är så olika att man knappast kan påstå sig växa upp i samma stad, skapar bestående och växande klyftor, främlingskap och frustration samt drabbar livsbetingelserna för alla göteborgare.
- ▼ Den politiska organisationen och tjänstemannaorganisationen isolerar "integrationsområdet" till särskild politik och profession. "Stuprörstänkande och stuprørsagerande försvårar helhetslösningar och förverkligandet av visionen om den sammanhållna och mångfunktionella staden." (Delegationen för hållbara städer)
- ▼ Staden har inte en aktiv bostads- eller boendepolitik som bidrar till att skapa förutsättningar och verktyg för att motverka boendesegregation och gynna social blandning.
- ▼ Tillväxtbegreppet och teknikutvecklingen sätts allt för lite och sällan in i ett sammanhang där fördelning och tillgång, till och för alla, är nyckelbegrepp.

Dessa hinder går att åtgärda om alla goda krafter enas. Låt oss berätta för världen att Göteborg har en grund som består av öppenhet och mångfald. Lyft fram den grundläggande samsyn som finns i Göteborg kring integration och mångfald.

Ta tillvara den kraft som uppstår i skärningspunkterna mellan politik och näringsliv, civilsamhälle, kultur och folkrörelser i mångfaldens Göteborg. Men säg som det är; det kommer att kosta. De krafter som vill satsa mindre nu kommer att få betala mer senare, fast på annat sätt. Politiken kan inte besluta fram integrationen och samhällsgemenskap. Men den kan skapa förutsättningar.

Här följer rådets förslag till kommunstyrelsen.

SAMMANFATTNING AV RÅDETS FÖRSLAG

1. VISIONEN ETT HÅLLBART GÖTEBORG

Göteborg har en historia av 400 år av öppenhet baserad på hamn, handel och globala industrier. På den traditionen kan vi bygga stadens framtid.

Rådet föreslår// Ta beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige om en politiskt brett förankrad vision för integration och samhällsgemenskap – ett hållbart Göteborg.

Ge visionen samma tyngd och uppmärksamhet som till exempel FN:s Milleniumsmål.

(Fördjupning sidan 8)

2. LEDNING OCH LEDARSKAP FÖR ETT INTEGRERAT GÖTEBORG

Göteborg har ett bra läge, både globalt och nationellt. Göteborg har en stark gemensam sektor, goda företag, ledande universitet, allmännytta med högt värde – och inte minst över en halv miljon värdefulla invånare. Staden blev inte segregerad av sig själv. Det är gårdagens beslut som ligger bakom.

Rådet föreslår// Släpp fram ett nytt ledarskap, som är självkritiskt och har insikt om att 1900-talets lösningar inte fungerar i framtiden. Förvaltande ledarskap måste ersättas av samhällsbyggande ledning och ledarskap, det vill säga nytänkande som tar hänsyn till helheten.

(Fördjupning sidan 10)

3. BOSTÄDER OCH CIVILSAMHÄLLE

Rätten till bostad slås fast både i den svenska grundlagen och i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Ett hållbart och öppet Göteborg bör värna den rättigheten.

Rådet föreslår// Skapa sociala investeringsfonder – en regional "Marshallplan". Låt de allmännyttiga bostadsbolagen bli en motor i samverkan med övriga aktörer. Blanda aktivt boende för större mångfald. Det är i lokalsamhället och det egna kvarteren som engagemang och delaktighet växer fram.

(Fördjupning sidan 12)

4. ARBETE OCH FÖRSÖRJNING

Arbete och egen försörjning är en av de viktigaste nycklarna till integration och samhällsgemenskap.

Rådet föreslår// Erbjud alla nyanlända Göteborgare en välkomstplan för att betona inflyttningens positiva effekter och för att skapa en kontaktyta mellan stadens nya invånare, myndigheter och civilsamhälle. För ökad samverkan mellan staden, näringslivet och arbetsmarknadsmyndigheter bör det bildas en samverkansgrupp där företagare och arbetsförmedlare aktivt vaskar fram arbetstillfällen för dem som har svårast att hitta anställning. Skapa förutsättningar för att det i Göteborg ska finnas minst ett jobb per familj.

(Fördjupning sidan 13)

5. BARN OCH UNGA

Kunskap är central för ett barns självkänsla och möjlighet att bli en aktiv medborgare i samhällsgemenskapen.

Rådet föreslår// Satsa rejält på våra unga. De är vår framtid. Låt innebörden i FN:s barnkonvention prägla all vår samhällsplanering. Bland mycket annat behövs det fler vuxna som resurser i skolan. Det kan vara engagerade vuxna som verkar som assistenter i klassrum och på rastaktiviteter, vid modersmål- och svenskundervisning. Målet att få fler vuxna som förebilder i skolan kan uppnås genom rådets andra förslag gällande barn och unga: att skapa förutsättningar för minst ett jobb per familj.

(Fördjupning sidan 14)

6. FORSKNING, KUNSKAP OCH LÅNGSIKTIGHET

Arbetet med att bygga det hållbara Göteborg måste vara långsiktigt och besluten grundade i faktabaserad kunskap och forskning. Bygg broar mellan politik, forskning, offentliga och privata sektorn samt civilsamhället, utifrån ett interkulturellt perspektiv och med avstamp i en vision.

Rådet föreslår// Satsa på att etablera en kunskapsplattform i samverkan med Göteborgs universitet och andra intresserade parter för praktisk forskning och utveckling, inom kunskapsfältet migration, integration, interkultur och social utveckling.

(Fördjupning sidan 16)

FÖRDLUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN

1

VISIONEN ETT HÅLLBART GÖTEBORG

Göteborg har en historia av 400 år av öppenhet baserad på hamn, handel och globala industrier. På den traditionen bygger vi vår framtid.

På det sätt Göteborgs Stad arbetat med att omsätta den politiska visionen om miljö- och klimatfrågorna anser rådet vara en förebild för ett arbete med visionen för ett socialt hållbart Göteborg. Utifrån den politiska visionen har lokala miljökvalitetsmål antagits av kommunfullmäktige och på senare tid även ett miljöprogram och en handlingsplan, till grund för stadens arbete.

Rådet föreslår// Ta beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige om en vision för integration och samhällsgemenskap – ett hållbart Göteborg. Visionen måste vara systematisk och brett förankrad, både politiskt och lokalt. Ge visionen samma tyngd och uppmärksamhet som t ex FN:s Millenniemål. Låt visionen vara en värdegrund för arbetet med Göteborg 2021, stadens 400-årsjubileum.

Rådet eftersträvar en stadsutveckling som bygger på dialog, nätverk och politisk legitimitet, samarbeten mellan folkvalda och tjänstemän inom offentlig sektor. Vi vill se utvecklade demokratiska processer som i dialog anpassar kommunala verksamheter efter invånarnas behov.

- ▼ Låt visionen utgå från FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och från Sveriges regeringsform, 1 kapitlet, § 1 och 2. (Se bilaga)
- ▼ Från dessa utgångspunkter kan och bör visionen även inkludera kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Bland annat samexisterar och samvarierar individers tillgång till arbete och försörjning ofta med de nämnda diskrimineringsgrunderna.
- ▼ Visioner når sällan lokalsamhället. För framgång krävs förankring såväl i staden som hos invånare i lokalsamhället. Invånarna måste tolka, förstå och bli inkluderade för att visionen ska kunna nås.
- ▼ Anta visionen efter valen 2014, gärna första kvartalet 2015 och låt den bli en gemensam värdegrund som står över partipolitiken. Jämför till exempel med Västra Götalandsregionens vision "Det goda livet". <http://www.vgregion.se/vision>
- ▼ Ge organisationer, föreningar, folkrörelser, företag och enskilda möjlighet att skriva under och ställa sig bakom visionen. Jämför med Västra Götalandsregionens dokument, "Smart Energi". <http://www.vgregion.se/smartenergi>
- ▼ Ge visionen, ett namn så att den blir lätt att känna igen. Jämför Millenniemålen, Färdplan 2050, Det goda livet, etcetera.
- ▼ Sprid visionen på många språk och nyttja alla kanaler, både traditionella och nya sociala media för att berätta om visionen. Men framförallt – se till att leva upp till den i all samhällsplanering och handling.

- ▼ Visionens utgångspunkt bör vara att de rättigheter och mål som visionen anger är viktiga i sig själva, oavsett kostnad eller vinst. En jämförelse är att vi har skola för barnens rättigheter, vi vet det kräver kostnader, men vi vet också att utbildning är en nödvändig investering som ger både samhälleliga vinster och vinster för individen.
- ▼ Visionen bör konstatera att öppenhet, integration och globalt tänkande, är vägar till hållbar och uthållig ekonomisk tillväxt. Med en åldrande befolkning krävs det också att fler får möjlighet att arbeta för att åstadkomma en hållbar utveckling.
- ▼ Från Visionen formas konkreta program med mätbara mål och åtaganden. Låt visionens centrala mål vara lika styrande för kommunens verksamhet och förvaltning som redan antagna ekonomiska mål.
- ▼ Sätt av särskilda ekonomiska resurser, för arbetet med visionen. Inrätta en särskild kommunal fond för integration och hållbar utveckling.
- ▼ Använd kommunens ägande inte minst på bostadsområdet och kommunens ansvar för utbildning och samhällsservice för att förverkliga visionen om integration och samhällsgemenskap.
- ▼ Tillsätt en politiskt ledd styrgrupp inom kommunen för arbetet med att förverkliga visionen. Begär en årlig rapport från styrgruppen, en rapport som ställs till kommunstyrelsen och behandlas av kommunstyrelsen, rapporten behandlas också av kommunfullmäktige.
- ▼ Tillsätt ett ständigt arbetande och brett sammansatt partipolitiskt oberoende råd för att följa arbetet med visionen. Rådet bör ha representanter för olika sociala grupper, organisationer och intressen. Rådet ska ha tillgång till administrativt stöd – ett kansli. Rådet ska ge en årlig rapport till kommunstyrelsen.

*Ge visionen samma
tyngd och uppmärksamhet
som FN:s Milleniemål.*

FÖRDLUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN

2

LEDNING OCH LEDARSKAP FÖR ETT INTEGRERAT GÖTEBORG

Göteborg har ett bra läge, både globalt och nationellt. Göteborg har en stark gemensam sektor, goda företag, ledande universitet, allmännytta med högt värde – och inte minst över en halv miljon värdefulla invånare. Staden blev inte segregerad av sig själv. Det är gårdagens beslut som ligger bakom. Integration byggs genom gott ledarskap.

Dagens samhälle är så komplicerat att det kräver en ledning som aktivt söker kunskap, som skapar en fast kunskapsbas för att styra, kontrollera, ta ansvar för och utveckla staden på ett sätt som gynnar alla invånare. Det gäller i synnerhet de frågor som har att göra med segregation. Dessa problem går inte att lösa genom tyckande och förhastade slutsatser utan kräver en ledning som arbetar målinriktat och utifrån en djup och bred kunskapsbas. Malmökommissionens idé om kunskapsallianser är en modell att följa.

Kunskapsallianser är ett av de centrala begreppen i Malmökommissionens slutrapport. Begreppet avser jämlika samarbeten mellan medborgare, förvaltning, föreningsliv, näringsliv och forskning. Stadens samlade kompetens och erfarenhet måste tas tillvara och beslut byggas på kunskapsunderlag. Eller som det står i Malmökommissionens slutrapport (s 77):

”Idrott, kultur och föreningsliv har en stor potential att i ett gemensamt intresse främja det överbryggande sociala kapitalet. Därför bör stadsplanerare bilda kunskapsallianser med företrädare för kultur och föreningsliv samt forskare, för att erbjuda malmöborna det aktiva kultur- och föreningsliv som skapar både faktisk delaktighet och känsla av delaktighet.”

Rådet ser risker med att marknadslösningar och *new public management* blir alltför dominerande i hur vi hanterar stadens behov och resurser. Det alternativ vi vill inskräpa är demokratiska lösningar, vilka utgår från tron att ett vidgat och systematiskt medborgardeltagande och mer demokrati kan lösa problem.

För att förse den offentliga sektorn med verktyg för strategiskt arbete med det som allmänheten sätter ett värde på, skrev den amerikanske Harvardprofessorn Mark Moore en bok om *public value* (sociala värden). Teorin om *public value* går ut på att, till skillnad från privata företag som har till uppgift att generera vinst för aktieägare (särintressen), offentliga organisationer ska skapa allmänna intressen eller sociala värden för samhället.

Teorin försöker belysa betydelsen av allmänna intressen jämfört med särintressen på ett strategiskt plan. Invånarnas behov och deltagande har högsta prioritet. Vilka resurser - kompetenser, idéer, innovationer, budget och kapacitet - en offentlig organisation ska förvärva för att producera sociala värden, bestäms av politiken. Politiken prioriterar i sin tur det som allmänheten vill ha. Dessa relationer synliggörs i den så kallade strategiska triangeln eller relationstriangeln, bestående av allmänheten, offentliga organisationer och politiken. Det viktiga är att offentliga organisationer måste söka legitimitet utanför organisationen, hos politiken och i slutändan hos invånarna.

En tydlig åtskillnad mellan begreppen ledning och ledarskap är viktigt att göra eftersom en del av problembilden består i att relationerna mellan begreppen ledning och ledarskap inte alltid uppmärksammas på ett medvetet sätt. En bra utveckling kan skapas om ledarskapet utövas med användande av lämpliga metoder och system, och med stor kunskap om det strategiska området som integration och stärkt samhällsgemenskap är, inte bara på enskild verksamhetsnivå, utan också mer övergripande. Det kräver utbildning av både ledarskap och ledning.

Ledning (*management och accountability*) innebär att styra, utveckla, ta ansvar för, samt företräda en verksamhet och innefattar system av personer, grupper, verktyg, strukturer och regler. Ledningsfrågor innefattar hela staden. Ledningsuppgiften blir olika på olika nivåer. Kommunens centrala ledning möter andra frågor, arbetar i andra strukturer och med andra verktyg än ledningen för en skola eller en enskild stadsdel. Styrning (*governance*) ingår i ledningsaktiviteterna och har stor påverkan på andra aktörers handlingar. Ledarskap (*Leadership*) handlar om enskilda personers egenskaper och former för att leda. Fördelen med en åtskillnad är att den förtydligar maktförhållanden, ställer ansvarsfrågan och visar på att ledningsnivån har större makt, möjligheter och ansvar att styra stadens utveckling i rätt riktning än andra aktörer. En enskild ledare eller verksamhet kan inte lösa hela stadens problem. Ledningen kan däremot leda alla verksamheter i banor som gynnar staden som helhet.

Rådet föreslår// Släpp fram ett nytt ledarskap, som är självkritiskt och har insikt om att 1900-talets lösningar inte fungerar i framtiden. Förvaltande ledarskap måste ersättas av samhällsbyggande ledning och ledarskap, det vill säga nytänkande som tar hänsyn till helheten och inkluderar människorna i lokalsamhället i stadens alla delar. Integration sker där människorna bor. Möjliggör ett ledarskap för en socialt sammanhållen stad – ett ledarskap som arbetar förebyggande, bryter barriärer, mobiliserar och engagerar för en gemensam vision.

*Släpp fram ett nytt självkritiskt ledarskap,
som har insikt om att 1900-talets lösningar
inte fungerar i framtiden.*

FÖRDLUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN

3

BOSTÄDER OCH CIVILSAMHÄLLE

Rätten till bostad slås fast både i den svenska grundlagen och i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Ett hållbart och öppet Göteborg bör värna den rättigheten.

Rådet föreslår// Verka för att bryta bostadssegregationen. Detta är en uppmaning som hörts många gånger men som ännu inte gett resultat. I stället har segregationen ökat. Rådet menar att arbetet måste vara långsiktigt och ha en helhetssyn på samhället. Mänskiskan måste vara utgångspunkt i samhällsbyggandet. Detta kräver social konsekvensanalys i översikts- och detaljplaner. Målet uppnås bland annat genom ett nära och systematiskt samarbete mellan bolag, förvaltningar, civilsamhälle och näringsliv.

- ▼ Låt de allmännyttiga bostadsbolagen bli en motor i samverkan med övriga aktörer - privata, statliga och krafter inom den idéburna sektorn.
- ▼ Rådet föreslår att kommunen ger ett utvidgat uppdrag till Förvaltnings AB Framtiden att aktivt verka för att bryta boendesegregationen.
- ▼ Uppdraget till alla kommunala bostadsbolag ska vara att i alla sina bestånd vidta systematiska åtgärder som leder till ökad social och etnisk blandning bland hyresgäster, på ett sätt som motsvarar befolkningssammansättningen som staden i sin helhet har. Säkerställ att det finns hög takt och ambitionsnivå i denna målsättning. Förslaget kostar i princip inget men visar att kommunen menar allvar med sin vilja att bryta segregationen.
- ▼ Satsa på fler mötesplatser/allaktivitetshus i stadsdelen och tillgång till samhällsvägledning och information på olika språk tillsammans med myndigheter som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket. Låt invånarna – vuxna, barn och ungdomar – vara med och utforma verksamheten.

Stadens allmännyttiga bostadsbolag bör användas som en systematisk resurs för att i samspel med stadsdelsnämnderna – som har befolkningsansvaret – använda fastighetsägarrollen som medel för att skapa målet ett socialt och ekologiskt hållbart lokalsamhälle. Det är i lokalsamhället och det egna kvarteren som engagemang och delaktighet föds. Det innebär att stadens allmännyttiga bostadsbolag ska verka utifrån en helhetssyn på boendet där livets olika delar så som personligt välbefinnande, fritid, samhällsservice, delaktighet, trygghet, utbildning och fysisk miljö inne och ute, är en del av boendet. Ett nära och systematiskt samarbete krävs lokalt, där det allmännyttiga bostadsbolaget utpekas som motor i samverkan.

Göteborgs Stad är en rik kommun med stora tillgångar, inte minst fastighets- och markbestånd, företag och investeringsfond. Dessa värden kan och bör användas till att höja utbildningsnivån, skapa jobb och bygga bostäder. Det behövs satsningar för att utbilda dem som idag är arbetslösa och/eller korttidsutbildade.

- ▼ Rådet föreslår att kommunen styr resurser och skapar kraftfulla sociala investeringsfonder för att sätta en regional "Marshallplan". En plan för utveckling och stöd till de stadsdelar och verksamheter som behöver extra resurser för att lyftas.
- ▼ Dessa investeringsfonder bör även kunna användas för att bygga bort bostadsbristen genom att skapa fördelaktiga villkor för att bygga hyresrätter till lägre kostnad.
- ▼ Anställ fler inom sjukvård, äldreomsorg, skola och andra områden där det idag finns stora brister och behov.

*Människan måste vara utgångspunkt
i samhällsbyggandet.*

FÖRDLUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN

4

ARBETE OCH FÖRSÖRJNING

Arbete och egen försörjning är en av de viktigaste nycklarna till integration och samhällsgemenskap.

Rådet föreslår// Erbjud alla nyanlända Göteborgare en välkomstplan för att betona inflyttningens positiva effekter och för att skapa en kontaktyta mellan stadens nya invånare, myndigheter och civilsamhälle. Det är viktigt med en dialog om skyldigheter och rättigheter i samhället. Gör en individuell inventering av nyanlända familjer för att undersöka vad de kan bidra med och vilket eventuellt stöd familjen behöver i början. Skapa förutsättningar för att det i Göteborg ska finnas minst ett jobb per familj. (se kapitel 5, Barn och Unga).

För att öppna arbetsmarknaden för alla krävs helhetstänkande. Rådet anser att stuprörstänkandet måste bort och alla samhällsaktörer samverkar, både statliga, kommunala, privata och den idéburna sektorn. Vi föreslår vidare:

- ▼ För att skapa ökad samverkan mellan staden, näringslivet och arbetsmarknadsmyndigheterna bör det bildas en samverkansgrupp där företagare och arbetsförmedlare aktivt tar fram arbetstillfällen för de mest utsatta och drabbade.
- ▼ Arbetsförmedlingen ska ha specialutbildade näringslivssamordnare med täta kontakter med både företag och samverkansgruppens andra medlemsorganisationer. En lämplig utbildning tas fram av samverkansgruppen för samordnarna. De specialutbildade samordnarna ska finnas som ett obligatoriskt inslag på Arbetsförmedlingen och i staden på t ex Business Region Göteborg.
- ▼ Näringslivet ska ha som mål att jobba nära samordnarna på ett kontinuerligt sätt, för att hålla dem uppdaterade om tillgängliga arbetstillfällen.
- ▼ Staden måste arbeta långsiktigt med frågor som rör arbetslösheten i Göteborg – inte med tidsbegränsade projekt som riskerar att rinna ut i sanden.
- ▼ Staden måste förvalta den kompetens som skapats i såväl tidigare som nuvarande arbetsmarknadsinsatser på ett konstruktivt sätt.
- ▼ Kvalitetssäkra och följ upp stadens mottagande för nyanlända.

*Fler i jobb kräver helhetssyn
och långsiktigt samarbete.*

FÖRDLUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN

5

BARN OCH UNGA

Kunskap är central för ett barns självkänsla och möjlighet att bli en aktiv medborgare i samhällsgemenskapen.

Rådet föreslår// Innebörden i FN:s barnkonvention ska präglade all vår samhällsplanering. Till exempel artikel 3: "Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet." Och artikel 12: "Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör henne/honom."

Vi föreslår vidare:

- ▼ Skapa möjligheter för att det i Göteborg ska finnas minst ett jobb per familj. Erbjud jobbmöjligheter bland annat i kommunala bolag och inrättningar. I första skedet kan det göras i olika former av praktisk yrkesutbildning för vuxna som efterhand syftar till anställningar inom kommunen eller i form av uthyrning till, eller anställning i, andra företag.
- ▼ Satsa på fler vuxna i förskolan och i skolan, och mindre barngrupper inom barnomsorgen. Sök engagerade vuxna i stadsdelen som kan stödja och assistera efter behov. I skolan kan det till exempel vara engagerade vuxna som fungerar som assistenter eller ungdomsstödjare i klassrum och på rastaktiviteter, och i modersmåls- och svenskundervisning. Målet att få fler vuxna som förebilder och stödjare i förskolan och i skolan kan uppnås genom rådets andra förslag gällande barn och unga: skapa förutsättningar för minst ett jobb per familj. Det kan röra sig om jobb i kommunala bolag och förvaltningar, föregångna av kompletterande utbildningar.
- ▼ Erbjud alla gymnasieelever praktikplatser och sommarjobb under skoltiden. Arbena kan ordnas i kommunala bolag och inrättningar.
- ▼ Vi vill se en bättre matchning mellan skola och arbetsliv. Varje ungdom ska kunna vägledas individuellt till sitt första jobb. Studie- och yrkesvägledare kan kopplas ihop med arbetsförmedlingar och utbildningsorgan. Ordna yrkesutbildningar i kommunala bolag och verksamheter, liksom i privata företag. Dessa platser leder efter hand till garanterade anställningar inom kommunen eller i form av uthyrning till andra arbetsplatser och företag, alternativt anställning i andra företag.
- ▼ Satsa på mer fritidsaktiviteter för unga. Använd lokaler genom kommunala bostadsbolag samt utnyttja lokaler i skolor på kvällar, helger och lov. Gör skolan till ett andra hem och inred därefter.
- ▼ Låt kompetenta men arbetslösa vuxna verka som lokala resurspersoner, ungdomsstödjare eller till exempel föreningsledare.

- ▼ Ge efterhand ökade föreningsbidrag och anställ fler fritidsledare och fritidspedagoger. Även ungdomar kan engageras som värddar i fritidsverksamhet. De blir därigenom förebilder med breda kontaktytor mot vuxna och myndigheter. Inför gratis läxhjälp så som också slås fast i regeringens vårproposition.
- ▼ Inför avgiftsfritt föreningsliv i det område där man bor och sätt nolltaxa för användning av idrottsanläggningar och liknande lokaler. Inför avgiftsfria ledarutbildningar och låt företag sponsra kläder och material som en del av företagets CSR, *Corporate Social Responsibility*.
- ▼ Stötta och subventionera kostnaderna för de ungdomar som är med i en klubb utanför stadsdelen.
- ▼ Stärk stödet till ungdomar i utsatta miljöer med risk för att hamna i gängrelaterad brottslig verksamhet och/eller det omvända, ungdomar som vill lämna sådana miljöer. Koppla till exempel lokala mentorer till var och en av dessa ungdomar. Föreningar och medverkande organisationer ersätts efter behov för sådana uppdrag.
- ▼ Låt invånarna i stadsdelen vara med och ta fram förslag till förbättringar för barn och unga i bostadsområdet. Starta processgrupper med brett deltagande från stadens verksamheter och lokala aktörer. Föreningar kan medverka till att engagera personer som vill delta i arbetet då de har lokalkännedom och förankring.

*Innebörden i FN:s barnkonvention
ska präglade all vår samhällsplanering.*

FÖRDLUPNING AV DE SEX FÖRSLAGEN

6

FORSKNING, KUNSKAP OCH LÅNGSIKTIGHET

Arbetet med att bygga det hållbara Göteborg måste vara långsiktigt och besluten grundade i faktabaserad kunskap och forskning. Bygg broar mellan politik, forskning, offentliga och privata sektorn samt civilsamhället, utifrån ett interkulturellt perspektiv och med avstamp i en vision.

Rådet föreslår// Satsa på att etablera en kunskapsplattform i samverkan med Göteborgs Universitet och andra intresserade parter för praktisk forskning och utveckling, och som rör kunskapsfältet migration, integration, inter-kultur och social utveckling (Fördjupning sid 12).

Arbetet med att bygga det hållbara Göteborg måste vara långsiktigt och besluten baserade på fakta och forskning. Det finns idag en bred internationell forskning som stödjer uppfattningen att stora städer kan vara nav för en globalt hållbar samhällsutveckling, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt. Men om skillnader i hälsa och andra sociala bestämningsfaktorer blir för stora, riskerar vi i stället att få se städer som slagfält för sociala konflikter. Om detta skriver bland andra Hans Abrahamsson, docent i freds- och utvecklingsforskning vid Göteborgs universitet i en av Malmökommissionens rapporter.

Malmökommissionens breda insamling av forskning och råd till Malmös politiker handlar generellt också om att satsa på sociala investeringar och kunskapsallianser för att nå ett hållbart Malmö. WHO:s rapport Closing the gap in a generation, den så kallade Marmot-rapporten från 2009, slår fast att med kunskap om vad som orsakar ohälsa så är det oetiskt att inte göra något åt situationen. Den brittiske forskaren Richard Wilkinson lägger i sin och Kate Picketts bok Jämlikhetsanden (2010) fram argument för vikten av att minska ojämlikheterna i samhället, till gagn inte bara för de mest utsatta utan för hela stadens eller samhällets väl och ve. Wilkinson var inbjuden att tala i Göteborg den 12 november 2013 av rådet för Integration och samhällsgemenskap. Historikern och tillitsforskaren Lars Trägårdh vid Ersta Sköndal förklarar i boken Den svara svenska tilliten vilken betydelse förtroendet mellan människor och mellan individer och samhällsfunktioner har, för ett fungerande, välmående land eller en stad. Svenskarna har en med internationella mått mätt exceptionellt hög tillit men den kan komma att naggas i kanten, bland annat av växande sociala klyftor, varnar Lars Trägårdh.

Delegationen för hållbara städer (2012) presenterar också forskningsresultat som uppmanar till nytänkande. "Om människor inte kan tillgodose sina grundläggande behov bidrar detta inte bara till sämre livskvalitet för den enskilde utan också till ohälsa, brottslighet, otrygghet och minskad sammanhållning i samhället i stort. Hållbar stadsutveckling handlar därmed om att främja och skapa värden som ger förutsättningar för en i många avseenden rikare livskvalitet och som bidrar till stadernas ökade attraktivitet."

När det gäller boendesegregation pekar Delegationen för hållbara städer inte bara på problemen med att socialt utsatta människor, frivilligt eller ofrivilligt, söker sig till samma områden och klipps av från samhället. Beteendet är det samma men helt medvetet bland de boende i områden som Örgryte, Linnéstaden eller andra välmående områden. "Det finns frivillig och ofrivillig segregation. I det första fallet söker sig människor med samma livsstil, ålder, socioekonomiska förutsättningar eller etniska ursprung samman av egen fri vilja. Segregation som sker av fri vilja kan också få negativa effekter på en aggregerad nivå. Den "svenska" medelklassens koncentration till vissa förorter eller stadsdelar bidrar i hög grad till stadens uppdelning", skriver Delegationen för hållbara städer.

Framgång i arbetet förutsätter främjande av ett kunskapssökande klimat samt en kunskapsgenererande struktur för ledning, styrning och utveckling. Rådet anser att den samlade kunskapen som rör migration, integration, interkultur och social utveckling i detta sammanhang behöver stärkas och utvecklas. Viktiga komponenter i en sådan infrastruktur är en bra kunskapsbaserad fortbildning till både politiker, ledare, anställda och övriga medaktörer.

För ett hållbart Göteborg – handla långsiktigt och forskningsbaserat.

AVSLUTNING

Med detta sagt uppmanar vi kommunstyrelsen i Göteborg att handla långsiktigt, forskningsbaserat och inkluderande. Göteborg har en fantastisk potential om vi hanterar utmaningarna och möjligheterna klokt. Vi i Rådet för integration och samhällsgemenskap överlämnar här vår rapport och ser fram emot handling.

LEDAMÖTER

LEDAMÖTERNA I RÅDET FÖR INTEGRATION OCH SAMHÄLLSGEMENSKAP

Lars Bäckström	Ordförande Landshövding Västra Götalands län
Elisabeth Abiri	Universitetslektor, Göteborgs universitet september 2011 – augusti 2012
Nihad Bunar	Professor, Stockholms universitet september 2011 – augusti 2012
Ove Sernhede	Professor, Göteborgs universitet 2011 – 2013
Rasoul Nejadmehr	Forskare, kultursekretariatet Västra Götalands län
Bengt Gustafsson	VD Stena Göteborg Fastigheter AB
Katarina Ahlqvist	VD Vård Gryning AB, f d VD Gårdstensbostäder
Helga Valdimarsdottir	Ordförande Angereds Boxningsklubb
Roger Gustafsson	Ungdomsansvarig, IFK Göteborg
Arefeh Behbakht	Kulturprojektledare
Zana Muhammad	Entreprenör, verksamhetsledare Centrum för interreligiös dialog
Marika Palmdahl	Präst, Göteborgs Kyrkliga Stadsmission
Haklime Hassan	Företagare
Johan Trouvé	VD Västsvenska Handelskammaren
Lotta Susanne Forsberg	Arbetsmarknadskonsult; verksamhetschef ”Hitta Rätt”, Fryshuset Göteborg
Lars Lilled	Verksamhetschef Social resursförvaltning, Göteborgs Stad

BILAGA

Regeringsformen

Kapitel 1, § 1 och 2.

1§ All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom kommunal självstyrelse.

Den offentliga makten utövas under lagarna.

2§ Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.

Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.

Det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv.

Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara. Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

Samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas. *Lag (2010:1408).*

REFERENSER

ETT URVAL DOKUMENT OCH RAPPORTER:

Göteborgs Stads budget för åren 2011 t o m 2014

Fattiga och rika, – segregerad stad

Flyttningar och segregationens dynamik i Göteborg 1990–2006

Andersson, Roger, Bråmås, Åsa, Hogdal, Jon.

Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg, delrapport 2014

Göteborgs Stad.

WHO (2008) Closing the gap in a generation, av Michael Marmot.

<http://www.malmo.se/download/18.29c3b78a132728ecb52800030971/1383647142724/Closing+the+gap+in+a+generation.pdf>

Malmöns väg mot en hållbar framtid.

Slutrapporten från Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö. (2014)

http://www.malmo.se/download/18.3108a6ec1445513e589b92/1393252195410/malmo%CC%88kommissionen_slutrapport_2014.pdf

Städer som nav för en globalt hållbar stadsutveckling eller slagfält för sociala konflikter.

(Hans Abrahamsson – Ett diskussionsunderlag framtaget för kommissionen för ett socialt hållbart Malmö.)

<http://www.malmo.se/Kommun-politik/Kommission-for-ett-socialt-hallbart-Malmo/Arkiv-nyheter-Malmokommissionen/2012-06-29-Stader-som-nav-for-en-globalt-hallbar-samhallsutveckling-eller-slagfalt-for-sociala-konflikter-ny-rapport.html>

<http://www.malmo.se/Kommun-politik/Kommission-for-ett-socialt-hallbart-Malmo/Underlag-och-rapporter.html>

Femton hinder för hållbar stadsutveckling.

Delegationen för hållbara städer.

<http://www.hallbarastader.gov.se/Bazment/hallbarastader/sv/arsrapporter.aspx>

Delegationen för hållbara städer, "Ställ om nu", slutrapport.

Slutsatser av regeringsuppdrag september 2008 – december 2012.

Den svala svenska tilliten. NS Förlag

Trägårdh, Lars och Wallman Lundåsen, Susanne och Wollebaek, Dag och Svedberg, Lars (2013).

*Om vi hanterar utmaningarna
och möjligheterna klokt, har Göteborg
en fantastisk potential.*

